

Akademický Prešov 2017

51. ROČNÍK

č.2

Tri otázky kvestorke PU Ing. Márii Novákovej Dať zmysel životu

Súvisí Akademický Prešov s logom Prešovskej univerzity „viac ako vzdelanie“?

- Prešovská univerzita v Prešove intenzívne pracuje na budovaní svojho dobrého mena v zmysle hesla „*magis quam erudition*“, čiže viac ako vzdelanie, ktoré je jej leitmotívom. Naším prioritným cieľom je poskytnúť študentom stimulujúce, ale zároveň kreatívne a motivujúce prostredie pre osobný rozvoj, ktoré zahŕňa mnohostranné možnosti nielen pre vzdelanostné i rôzne športové a kultúrne aktivity. Akademický Prešov, ktorý tento rok začal písať svoju 51. kapitolu, je toho jasným dôkazom.

Finančný rozpočet Akademický Prešov sa v ostatných desaťročiach stabilizoval. Je to výsledok kvalitného zvládnutia univerziténeho manažmentu?

- Kooperácia vedenia našej univerzity a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR funguje na efektívnej báze. Finančné prostriedky sa využívajú predovšetkým na zmysluplné a efektívne projekty, k akým Akademický Prešov jednoznačne patrí. Veď kreativita a umelecká disponovanosť budúcich pedagógov je ambíciou našej vysokoškolskej inštitúcie, ktorá pripravuje do života humanitne orientovaných jedincov.

Ako ste vnímali Akademický Prešov v čase, keď ste boli študentkou?

- V tom čase žilo Akademickým Prešovom celé mesto, bol to kultúrny sviatok. Mňa sa to osobne týkalo o to viac, lebo jedným z organizátorov bol aj môj brat. Bola to romantika, ale aj adrenalín zároveň, sála v Odborovom dome kultúry bola už hodinu pred predstavením plná. Spomínam si, že sa sedávalo aj na schodoch. Niekde sa dokonca stalo aj to, že ste sa kvôli naplnenej kapacite nedostali dovnútra. A to je už čo povedať. Túto alebo podobnú atmosféru môžu prežiť aj súčasní študenti a milovníci kultúry aj napriek skutočnos-

ti, že sa časy výrazne zmenili a dnešní mladí ľudia majú pred sebou iný horizont, ako sme mali my. Na univerzite však musíme na to patrične reagovať a pokúsiť sa dať zmysel ich životu a presvedčiť ich o tom, že prekročenie pragmatického životného postoja vytváraním vyšších, napr. umeleckých hodnôt, má veľký význam.

Je rozhodnuté: Akademický Prešov 2017

Výsledky v kategórii filmová tvorba:

1. miesto: Folklórny súbor Hornád

Autori: Gabriela Homolová, Igor Michalčík (KSSFaK FF UPJŠ Košice)

2. miesto:

Tu študujem.

Autorky: Radka Turyová, Lenka Hopková, Michaela Pástorová, Frederika Juhászová, Johana Takáčová, Miroslava Šulíková (KSSFaK FF UPJŠ Košice).

3. miesto:

Marcel Kušnir a spol. (FF PU v Prešove): - V zákulisí vzdelávania

Osobitná cena:

Vernika Rusnáková a spol.: Vraždy v literatúre (FF UPJŠ Košice)

Výsledky v kategórii umelecký preklad:

germánska filológia:

Ide o značne náročný text. Sympatická je ambícia prekladateľa, chýbajú mu však skúsenosti. Bolo treba tvorivejšie pristupovať napríklad pri preklade autorských inovácií, slov, ktoré sú jej výtvorom a naplniť ich aj iným obsahom, ako je uvedené v slovníku. Pokiaľ ide o ocenenie, to závisí od kontextu, totiž konkurencie.

Ludovít Petraško

AKADEMICKÝ
PREŠOV

Výsledky v kategórii umelecký preklad:

románska filológia:

Ide o študentku 3. ročníka bakalárskeho stupňa, ktorá sa podujala na preklad zdanlivo jednoduchého textu z pera súčasného belgického autora a už to je potrebné oceniť (literárny preklad je v porovnaní s odborným prekladom veľmi slabo platený, a preto sa mu študenti vyhýbajú). Na prvý pohľad jednoduchý východiskový text s vysvetlivkami lexiky pod čiarou je však pomerne zložitý, a to nie z lexikálneho hľadiska, ale predovšetkým preto, lebo hovorovosť sa v ňom strieda s poetickosťou a špecifickou obraznosťou, segmentovanie výpovede je významotvorné, jej rytmus má svoju funkčnosť, a pod. A preklad? Text v slovenčine nevyznieva tak, ako originál, neprenáša jeho atmosféru ako celku, hoci na rovine vety nájdeme aj vydarené riešenia. Prekladateľka robí bežné zäčiatočnicke chyby: ide predovšetkým o kalky, posuny, zvlášť na osi explicitný-implicitný, o tlak konštrukcie pôvodiny na slovenčinu, redundantné zamená... Nejasná je aj atomizácia pôvodných súvetí, ich reorganizácia resp. dôvody inej segmentácie.

Zuzana Malinovská

Reflexia workshopov AP

One man show – Súčasná monodráma – Rudolf Hess

(24. 4. 2017). Veľká scéna DAD Prešov. Vedenie dielne: A. Šafránová, Karol Horák, Miron Pukan.

A. Šafránová, pár dní pred ukončením štúdia na PU predviedla – ako výstup workshopu – tridsaťminútovú monodrámu Rudlf Hess. Roky väznení Hitlerov generál, ktorý napokon spáchal

samovraždu, účtuje v kovovej kocke so svojím životom, i väzňami. Dynamická interpretácia s prekvapujúcimi významovými zlomami vo výraze herečky hrajúcej v maskáčoch (alebo „v bezfarebnej uniforme väžňa s nemocničným „rúškom“ na hlave, ktoré v závere jej padá z hlavy scény, aby odhalilo mohutné ženské vlasy...). Čo by sa dalo vylepšiť? Ubýjajúce štyri steny väzenskej cely ako klaustrofóbia duše, objaviť chuť slov, neradiť iba paralelne vedľa seba jednotlivé sekvencie, ale ich vkomponovať s jasným dramatickým zámerom...

L. T.

Školské divadlo a školská dráma v období humanizmu a renesancie v aplikácii na dielo dobových autorov

(streda – 26. 4. 2017).

Evanjelické kolégium Prešov.

Táto dielňa nadväzuje na predchádzajúcu z utorka *Prešovské evanjelické kolégium – kultúrny a filozofický význam v kontexte novodobých dejín pedagogiky a kultúry v stredoeurópskom priestore*, no zároveň rozširuje tému o rad

historických faktov, ktoré sú dôležité pre pochopenie širšieho kontextu histórie tohto popredného stredoeurópskeho učilišťa z obdobia humanizmu až po dnešné časy. Vedenie dielne: Karol Horák, Miron Pukan, Lubomír Šárik.

M. F.

Fenomén barok alebo Divadlo v sakrálnom prostredí

(štvrtok – 27. 4. 2017)

V spolupráci s bratislavským súborom Cor ad Cor (Srdce a cit) sa realizovala produkcia vychádzajúca z hudobného opusu G. B. Pergolesi *Stabat mater* prepojená na fyzické výjavy z barokových obrazov. Štylizovaný pohyb, in-

venčné svetelné zabezpečenie vytvorili zážitkový obraz v prešovskom sakrálnom prostredí Konkatedrály sv. Mikuláša. Vedenie dielne: Marek Mokoš, Belo Szentesi, Karol Horák, Miron Pukan.

R. H.

Labyrint romantizmus alebo Spoved' dieťaťa svojho veku

(štvrtok – 27. 4. 2017)

Tvorivá dielňa nadväzuje na viacročnú koncepciu festivalu Akademický Prešov tým, že lokalizuje svoje interpretácie do nevidadelného prostredia – tzv. site specific, využívajúc génus loci prostredia – v tomto prípade pritia-

tómového krytu v Študentskom domove PU, v suteréne ŠD – starý internát. Do spomínaného prostredia lokalizuje fragmenty zo života slovenských romantikov, dominujú osudy J. M. Hurbana, pričom rad „mikroizbičik“, ciel a kóji, ktoré naplnili výtvarnými znakmi alebo vlastným konaním

členovia súboru aj v alúzii na divadlo inštalácie, pretože každý z hercov si svoj „biotop“ upravil podľa svojich predstáv v súlade s interpretovaným autorským textom. Vedenie dielne: Júlia Rázusová, Miron Pukan, Peter Gustáv Hrbatý, Karol Horák.

O. P.

One man show (problematika monodrámy – z tvorby svetových i domácich súčasných autorov) – J. Jendrichovský: Storočie podľa Márie

(26. 4. 2017) Christiania, Malá scéna DAD Prešov.

Produkcia vznikla ako typ performance, ktorá sa usiluje uviesť scénicky autobiografické rozprávanie – v tomto zmysle rozprávanie vnuka, známeho študenta PU (HV a AjaL) J. Jendrichovského, dlhoročného člena ŠD PU. Osobitosť spomínaného útvaru vyplýva z citlivého prístupu protagonistu tejto monodrámy k svojej babke, s ktorou Jendrichovský prežil svoje detstvo a mladosť v Starej Lubovni, čo je oblasť označená stretom troch odlišných kultúr – spišská, goralská a ukrajinská. V inscenácii sa používa minimalistická scénografia, inscenačná podoba sa budovala prevažne na vycizelo-

vanom javiskovom prejave, hlavne v jazykovo-intonačnej rovine, kompozíciu výrazne ovplyvnila aj hudobná zložka, pretože interpret používal vo svojom vystúpení akordeón. Tento nástroj obohacoval produkciu o ďalší umelecký rozmer, pričom nebol využívaný iba ako náladotvorný prvok, väčšinou ho Jendrichovský využil ako dramatický prostriedok. Vedenie dielne: Peter Palík, Ján Jendrichovský, Karol Horák, Miron Pukan.

R. H.

Memento Osvienčim

Synagoga Prešov.

Táto divadelňa dielňa bude realizovaná v dozvukoch Akademického Prešova začiatkom mája.

Východiskom dielne je dramtizácia denníka Anny Frankovej a jeho divadelnej podoby v inscenácii Divadla J. G. Tajovského vo Zvolene. Projekcia záznamu z divadelného predstavenia bola spojená s vystúpením upravovateľky a režisérky inscenácie J. Rázusovej.

Vedenie dielne: Michal Babiak, Lubomír Šárik, Júlia Rázusová, J. Jendrichovský, P. G. Hrbatý.

M. F.

Umelecký súbor Spišského divadla uviedol hru poľskej spisovateľky Olgy Tokarczuk *Život nie je divadlo*. Foto: Marcel Mravec

Študentské divadlo FF PU v Prešove

A. I. SOLŽENICYN Uväznení...

Dnes máme dostatok informácií. Veď v knihách a časopisoch možno čítať objektívne vedecké opisy a presné definície totalitných režimov. Nechýbajú ani emócie, lebo čísla a štatistiky uväznených a zavraždených ožívujú a ozvlášťujú poslední pamätníci, ktorí spomínajú a rozprávajú desivé príbehy.

Materiálov je teda prebytok, ale ako vytvoriť hoci miniatúrny, ale sugestívny divadelný obraz či scénický tvar a byť pritom patetický a banálny? S týmto rizikom určite počítal aj autor scenára a režisér Peter Gustáv Hrbatý, ktorý sa inšpiroval dielom ruského spisovateľa, kto-

rý vypovedal za seba, ale aj za milióny väzňov a obetí politických represíí a sovietskych gulagov. Téma prenasledovaných, uväznených a zavraždených sa predstavuje princípom „hráme sa na gulagy“, pričom celok má tri časti: súd, cesta, väzenie. Táto hra je však zámerne kontrolovaná a riadená postavou režiséra, ktorý určuje pravidlá hry a sugeruje aktérom i divákovi, že počúvať a vykonávať nariadenia a príkazy je dôležité a nevyhnutné. Veľkí režiséri/vládcovia vedeli, že každá idea sa musí prezentovať v primeranej forme. Rovnako báseň, inscenácia, väzenie, nútené práce i poprava.

Inscenácia má formu skúšky či otvoreného predstavenia, ktoré je postavené na tom, že diváci (možno) podľahnú ilúzii, že spoločnou hrou s hercami sa oživia spomienky na vraždiaci stalinistický molocho, ktorý funguje ako namazaný stroj, teda dobre pripravené a precízne zvládnuté divadlo. Nápad Petra G. Hrbatého je zaujímavý, forma sa bude ďalej precizovať, ale musí byť v jasnejšej symbióze s mrazivou ideou, že nevidadelní režiséri iba čakajú na príležitosť, aby oznámili národu, že „žúrka sa skončila, treba nastoliť poriadok“. Niečo také zaznelo v roku 1933 v Berlíne aj v Moskve, keď sa hra naozaj skončila a smiech definitívne zamrzol.

Hodnotenie vlastnej literárnej tvorby

Tohtoročný rozborový seminár súťaže vo vlastnej tvorbe Akademického Prešova 2017 sa niesol predovšetkým v duchu hľadania optimálneho vzťahu medzi autorom a čitateľom. Prítomní porotcovia, Peter Karpinský a Ján Gavura, totiž najčastejšie upozorňovali na potrebu ďalšieho dopracovania predložených básní a poviedok, keďže v mnohých prípadoch sa proces redakčnej úpravy ešte neukončil. Porotcovia poukazo-

vali najmä na doslovnosť textov či duplicitnosť a nadbytočnosť niektorých prvkov, ktoré autori využívajú ako svoju pomocku pri písaní, no pre čitateľov sú už zreteľné a dostatočne sprístupnené. Ako to už často v súťažiach mladých autorov býva, v diskusií zazneli otázky, ako účinne vybrať tému a ako prekračovať prirodzenú subjektívnosť smerom k cieľovému príjemcovi, ktorý od umenia čaká novosť a prekvapivosť. Po

takmer dvojhodinovom maratónnej analýze, otázok a odpovedí seminár pokračoval na báze individuálnych konzultácií a dohodou, že autori pošlú aj ďalšie texty na zhodnotenie. Podľa slov porotkyne, Marty Součkovej, opäť prevláda lyrika nad epikou, čo je prirodzené vzhľadom na ich vek a predpokladanú „emočnosť“ tohto literárneho druhu. Porotu zaujala skutočnosť, že k písaniu literatúry sa v porovnaní s minulými

ročníkmi vracajú aj študenti z neliterárnych odborov (medicína, matematika a i.). Celková úroveň textov sa oproti predošlým rokom zvýšila, čo je dané aj tým, že viacerí súťažiaci sú už viacnásobnými účastníkmi Akademického Prešova a ďalších celoslovenských literárnych súťaží.

Členovia odbornej poroty Akademický Prešov 2017 pre vlastnú literárnu tvorbu

Výsledky kategórie – súťaž vlastnej tvorby:

Kategória próza / 14 autorov

1. miesto Patrik Kondáš a Monika Hojdanová
2. miesto Viliam Nádaskay
3. miesto Jakub Spevák

Čestné uznania: Mária Bilá a Vanesa Lippová

Poézia / 18 autorov

1. miesto neudelené
2. miesto Dominika Madro a Viliam Nádaskay
3. miesto Katarína Hrabčáková a Zuzana Timková

Čestné uznania: Gabriel Kuľbak, Viktória Macková, Marek Snopek

Biele divadlo Bratislava, L. Laha: Smrť Dávida Krakowera

Na tejto hre by sa dala priam klasicky vyučovať problemati-

ka dramatickej situácie. Dvaja muži a jeden revolver. Dvaja muži a jeden z nich je rozhodnutý zabiť toho druhého. Laholova prednosť je dobre „vycepaný“ dialóg, transformácia dramatického napätia k striedaniu pozícií oboch postáv v tvarovaní dramatického konfliktu – no tieto prednosti vyžadujú profesionálny výraz, v ktorom by motivácia konania postáv bola presvedčivým spôsobom stvárnená ak autentické ľudské konanie, ktorému nechýba to „démonické“ Stanislavského divadlo prevetľovania, prežívania etc., čoho náznaky v inscenácii možno postrehnúť, ale zároveň sa nemožno zbaviť pocitu „retro“ divadla, v ktorom nefunguje predovšetkým prepájanie jednotlivých postov postáv a vytvorenie kompaktnej súhry oboch predstaviteľov – výstavba malých prehovorových celkov jednotlivých protagonistov bola obstojná, ale vzájomné prepojenie na konanie

a ping-pong replík nepresvedčil a nezmazala dojem určitého umeleckého anachronizmu. Hoci v amatérskom kontexte to nebola produkcia celkom márna.

M.P.

Výsledky v kategórii študentské divadlo:

Laureáti:

Divadelný súbor Uložiť ako, Bratislava

Kolektív: Pojednávanie vo veci Genesis

Študentské divadlo PU v Prešove

J. Jendrichovský: Storočie podľa Márie

Študentské divadlo PU v Prešove

Labyrint romantizmus alebo

Spoveď dieťaťa svojho veku (workshopová prezentácia)

Čestné uznanie:

Slovenské komunitné divadlo v Londýne, VB

Juliana Sersenová a kol.: Akadémia pre ženy

Pojednávanie vo veci Genesis

Bratislavský študentský divadelný súbor Uložiť ako sa rozhodol pertraktovať tému dedičnej viny, a to z aspektu súčasného človeka. Snaha hľadať pôvodcu hriechu v náboženskom i profánnom zmysle slova, načrtáva otázky o zodpovednosti za svoje konanie a rovnako tak o schopnosti prijať konzekvencie za konanie svojich predkov. Odvážny a úprimný koncept v divadelne prepracovanom tvare naplnil mnohé významové paradigmy súčasného divadla.

D. L.

Hostia AP: Bravúrne „Starí majstri“ v podaní M. Lasicu a M. Hubu. Foto: Marcel Mravec

Zápisky Miška Zubova divákov pobavili aj šokovali. Foto: Marcel Mravec